

REHBERLİK @SEDAOGRETMEN4

Rehberlik ve Eğitim:

• Psikolojik danışma ve rehberlik ile eğitim bir ilişki içindedir.

• Öğrenci Kişilik Hizmetleri:

- Sağlık hizmetleri
- Sosyal yardım hizmetleri
- Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri
- Özel eğitim ve özel yetiştirme hizmetleri
- sosyal ve kültürel hizmetlerdir.

① Sosyal Yardım Hizmetleri = Ekonomik yardımlar

② Özel eğitim ve özel yetiştirme hizmetleri = Öğrenci eksikliklerini ve yeteneklerini gidermek.

③ Sosyal - Kültürel Hizmetler = Eğitilmez, serbest zaman eğitimi.

Rehberliğin Eğitim içindeki Yeri:

• Okul FPD kapsamında geliştirilen sınıf Rehberlik Programında; akademik, kariyer ve sosyal duygusal gelişim alanları yer alır.

Rehberliğin Ortaya Çıkmasını Gerektiren Koşullar:

1. Meslek seçiminin zorlaşması
2. Bireysel farklılıkların eğitimde dikkate alınması zorunluluğu
3. İlerlemesi eğitim anlayışının benimsenmesi
4. Seçim özgürlüğü
5. Karar verme bilginine sahip bireyler gerekliliği
6. Bireyin duygusal yönüne önem verilmesi
7. Psikometrik gelişmeler.
8. Akıl sağlığına verilen önemin artması.

Rehberliğin Tanımı, ilkeleri ve işlevleri:

Günümüzde Rehberlik:

1. **Parsons Modeli** = Kişilerin mesleki seçim sürecine yardımcı olmak, mesleki rehberlik etmektir.

①

2. **Özellik Foküder Modeli (Klinik Model)** = Öğrencilerin ayrıntılı incelemesini sağlayan diame araçlarının geliştirilmesini sağlar
3. **Rehberlik Eğitim süreci ile karışdırılan Model** = Rehberlik eğitim sürecinde öğretilecek konu olarak gelir.
4. **Rehberlik Karar Verme Sürecine Yardımcı Olarak Göven Model** = Rehberliğin kişilerin karar aşamasında yardımcı olması bir hizmet olarak gelir.
5. **Gelişimsel / Kapsamlı Rehberlik Modeli** = En genşel yaklaşım. Gelişim süreçlidir ve rehberlik de bu süreci destekler.

Rehberlik faaliyetleri;

- 1900-1920 → Mesleki seçim ve işe yerleştirme
- 1930-1960 → Okula uyum
- 1960'dan günümüze → Kişisel gelişim ağırlıklı olarak yapılır

Rehberliğin anlamında temel olarak genellemeler =

1. Rehberlik bir süreçtir.
2. Rehberlik bireye yardım etme tıdır.
3. Rehberlik yardımı bireye olmaktadır.
4. Rehberlik bilimsel ve profesyonel bir yardımdır.
5. Rehberliğin esası bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım etmektir.

Rehberliğin ilkeleri =

@SEDAOGRETMEN4

1. Rehberliğin temelinde demokratik ve insani bir yaklaşım vardır
2. Rehberlikte öğrenci ile yakından ilişkisi olan herkesin anlayış ve iş birliği içinde çalışması gerekir
3. Rehberlik öğrenciyi merkeze alır.
4. Amacı öğrencilerin kendi kişiliklerini daha iyi tanımaları
5. Bütün kapasitelerini kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda uygun düzeyde geliştirme için öğrenciye yardım eder
6. Öğrencileri türlü yönleri ile tanımak gerekir. (2)
7. Uyulanabilir her okulun amacı ve ihtiyaçlarına uygun olarak uygulanmalıdır.
8. Gelişim esastır.
9. Planlı, programlı, örgütlenmiş biçimde profesyonel düzeyde sunulmalıdır.

Rehberlik Hizmetleri / İşlevleri

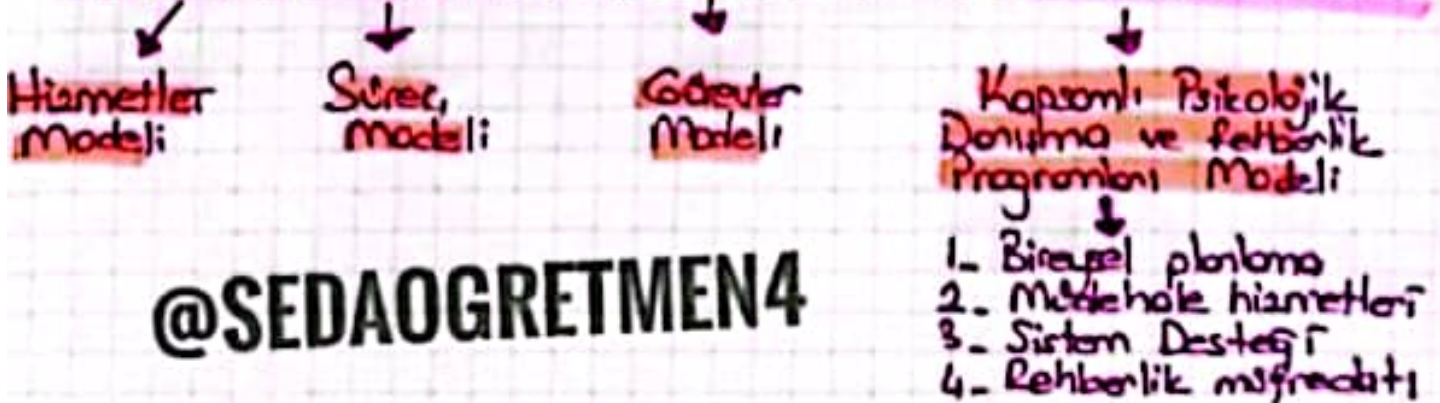
- 1- Psikolojik Danışma:** Rehberliğin ana göre. Bireyin karar verme ve problem çözme ihtiyaçlarını karalayarak gelişim ve uyumunu sürdürmesine yardımcı olur. Yüzyüzedir.
- 2- Oryantasyon:** Okula uyum. **Oryantasyon hizmetleri:**
 - 1- Okulun kurum olarak tanıtılması ve tarihi
 - 2- Okulun bina ve okulları
 - 3- Çevre
 - 4- Programlar
 - 5- Program dışı etkinlikler
 - 6- Rehberlik servisi, kurulları.
- 3- Bireyi Tanıma:** Bireyi tanımadan verilerek rehberlik hizmeti verilemez.
- 4- Bilgi Toplama ve Yayıma:** Öğrencilerin kendilerine uygun meslek ve eğitimsel tercihleri yapmalarına yardım etmeye yöneliktir.
- 5- Yönlendirme ve Yerleştirme =**

Okul içi Okul dışı

—————
eğitimsel, mesleki ve sosyal yerleştirme.

③
- 6- İzleme:** Öğrencilerin yönlendirme ve yerleştirme çalışmalarını izlemek.
- 7- Müzakere:** Öğrencilere değil, okuldaki personele yönelik çözümlerdir. Okuldaki yöneticiler ve öğretmenlerin ortak rehberlik anlayışını benimsemelerini amaçlar.
- 8- Araştırma ve Değerlendirme =** Birtüm AR-GE çalışması demektir. RPD hizmetlerinin geliştirilip iyileştirilmesini amaçlar.
- 9- Çevre ve Veli ilişkileri =** Etkili çalışma için çevrenin desteği gereklidir.

OKUL PSIKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK HİZMETLERİ

@SEDAOGRETMEN4

Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma (RPD) Hizmetleri Programı
• Planlı, programlı, sistemli, örgütlü ve profesyonel düzeyde hizmetlerin tümüdür.

* Bu programı hazırlayan **Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu**:

- Müdür / Müdür yardımcısı
- Psikolojik Danışman
- Birim sınıf rehber öğretmeni
- Okul ve disiplin kurulu temsilcisi
- Okul aile birliği başkanı ve danışman temsilcisi
- Okulda psikolojik danışman yoksa RAM'den müsaitlik hizmeti alınır.

Okul Psikolojik Destek Ekipleri = @SEDAOGRETMEN4

- Okul Müdürü / Müdür yardımcısı
- Rehber öğretmen / psikolojik danışman
- Sınıf rehber öğretmeni

★ **Yılda 3 defa (1. dönem başı, 2. dönem başı ve yıl sonu) okul psikolojik destek ekibi toplanır.**

Bildirim Yürürlüğü:

Güvenlik İlkesine dikkat edilerek vaka ile ilgili haberdar edilecek yerler:

- 1- İl/ilçe EGM Gerek Büro Amirliği
- 2- EGM
- 3- İl/ilçe Sosyal Hizmetler Merkezi Müdürlüğü
- 4- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ihbar hattı

Kapsamlı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programının Genel Özell.

- 1- Sırası temellidir.
- 2- Standart temellidir.
- 3- Veri tabanlıdır.
- 4- Gelişimseldir ve kapsamlıdır.
- 5- Takım çalışması gerektirir.

(4)

Okul Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Programı Hazırlama Şekli:

Genel Hedefler

Bakanlıkça

Yerel Hedefler

RPD hizmetleri
il yürütme komisyonunca

Özel Hedefler

Eğitim kurumları
nca.

Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programında Nelere Yer Verilir?

- 1- Genel, yerel ve özel hedeflere
- 2- Gelişimsel ve öğrenici hizmetler, iyileştirici ve destek hizmet.
- 3- Tüm öğrencileri kapsayacak faaliyetlere
- 4- Değerlendirme süreçleri.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonu.

* Komisyonun ilk toplantısı, öğretmen kurulu toplantısından önce, ilay içerisinde yapılır.

* Yılda 3 defa toplanır.

* Toplantıda alınan kararlar tutanak haline getirilir.

Görevleri =

@SEDAOGRETMEN4

- 1- Özel hedeflerin belirlenmesinde görüş bildirir.
- 2- Programın uyandırması için gerekli önlemleri alır.
- 3- Ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik önlemleri belirler.
- 4- Eğitim ortamında etkili iletişimi sağlamada yardımcı olur.
- 5- Gerekli kurum ve kuruluşlarla işbirliği faaliyetleri yapar.

F- Rehberlik Sistemi -

* MEBBİS'in parçasıdır.

* Bütün etkinlikler burada birarada bulur.

* RAM'a yönlendirilmedeki formlar burada doldurulur.

Sınıf Rehberlik Programında 3 basamaklı rehberlik sistemi

- 1- Alguş çıktı değerlendirme → Anketler sonucu
- 2- Sınıf değerlendirilmesi → Bir yıl içinde neler yapıldı?
- 3- Sonuç → Değerlendirmeler, disiplin gibi sonuçlar kontrol edilir.

Rehber Öğretmen / Psikolojik Danışmanın Görevleri =

Gelişimsel-Öğrenici Hizmetler

- Özel ilgi-beceri gerektiren etkinlikleri uygular.
- Bireyi tanıma teknikleri uygular.
- Bilgi verme çalışmalarını yapar.
- Merkezi sınav tercih çalışmalarında görev alır.

İyileştirici Hizmetler

- Bireysel/grupla psikolojik danışma yapar.
- Psikososyal destek hizmetleriyle görev alır.

- * Dış ofis, istişme, sosyal, ihmal
- * Tedbir kararı olan çocuklar
- * Eğitim görmeyen çocuklar

Destek Hizmetler

- Mesai dışı hizmetler
- Program yönetimi

5

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri İl Yürütme Komisyonunun Kuruluşu ve Görevleri:

- * Eylül ve Haziran olmak üzere yılda 2 defa toplanır.
- * Haziran ayında yapılan toplantıda ilçe alt rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri analiz sonuçları ile e-rehberlik sisteminde yer alan veriler değerlendirilir.
- * Yıllık hedefler eylül'ün ilk haftası e-rehberlik sistemine iletir.
- * Eğitim kurumlarının yürütmeyecek etkinliklerini bildirir.
- * Rehber öğretmen olmayan kurumlarda hizmetleri yürütülmesi için alınacak tedbirleri kararla bağlar.
- * Rehberlik ve araştırma merkezlerinin sorumluluk bölgelerini kapasitelerine göre her yıl değerlendirir.

Okul Müdürlüğünün RPD hizmetlerine ilişkin görevleri:

- * 1. derece sorumludur.
- * RPD komisyonuna başkanlık eder.
- * Eğitim kurumlarının özel hedeflerini e-rehberlik sistemine iletir.
- * Sınıf rehberlik planlarını onaylar.
- * Kasım ayında okul risk haritasını rehberlik ve araştırma merkezine gönderir.

Sınıf Rehber Öğretmeninin Rehberlikle ilgili Görevleri:

- * Sınıf rehberlik planının hazırlar ve en geç ekim ayının 2. haftası müdürlüğe onaylatır.
- * Planındaki etkinlikleri sınıfında uygular.
- * Kasım ayında risk grubunda öğrencilerin verilerini iletir.

SINIF REHBERLİK PLANI (SRP) =

Amaç: Kendini tanıyabilen, kendinin ve başkalarının duygularını bilen, aile ve toplumla uyum sağlayabilen, problem çözme ve karar verme becerisine sahip, kendine uygun meslek seçebilen bireyler yetiştirmek.

Gelişim Alanları =

1. Akademik Gelişim Alanı
2. Kişisel
3. Sosyal Duygusal Gelişim Alanı

(6)

@SEDAOGRETMEN4

Sınıf Rehberlik Programının Özellikleri:

- * Gelişimsel, görsel, tenelli, problem odaklı ve kültürel farklılıkları dikkate almıştır.
- * İhtiyatlar davranışların kazandırılması amaçlarını da da dikkate alınarak kazandırılmasına daha çok dikkat edilmiştir.
- * Bireysel farklılıklar dikkate alınmıştır.
- * Gelişim ihtiyaçları dikkate alınmıştır.
- * MEB'in tüm eğitim kurumlarına yöneliktir.
- * 21. yüzyıl Becerileri (yeni nesil beceriler) odaklanılmıştır.
- * Her birine her bir topluma karşı sorumluluklar gösterilmiştir.
- * Öğrenci merkezlidir.

Sınıf Rehberlik Programında Değerlendirme:

- * Çoklu değerlendirme yöntemleri kullanılır.
- * Süre, olguya ve sonuç dayalı değerlendirmeler yapılır.

Kime, nasıl, ne zaman, nerede, ne sıklıkla, ne kadar süre yapıldığına ilişkin bilgiler edinilir.

Program kapsamında öğrencilerin ne kadar edindikleri, tutumlarındaki değişim değerlendirilir.

Değerlerin belirli oranlarla başarı, okula devam, memnuniyet, disiplin, sınavların incelenmesi

Sınıf Rehberlik Programının Uygulanmasına İlişkin İlkeler:

- * Bilimsellik esastır.
- * Bireysel farklılıkları temel alır.
- * Etkinlikler yürütülür.
- * Öğrenci, öğretmen, yönetici, veli işbirliği ile yürütülür.
- * Öğrenci merkezlidir.
- * Uygulayıcılar kurumların sınırlarını değiştirebilirler.

(7)

SRP'de Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- * Türkiye'de okul öncesi eğitim olmasında dikkate alınarak 1. sınıf düzeyinde yer verilmelidir.
- * Etkinliklerin her bir sınıf rehber öğretmen, bir kuruma okul rehber öğretmen tarafından uygulanır.
- * Uygulayıcılar etkinliklere katılım konusunda motive etmelidir.
- * Plan hazırlanırken öğretmenler, tatiller, belirli gün ve haftalar, sınavlar dikkate alınmalıdır.
- * Planda okul rehber öğretmen tarafından uygulanması gereken etkinlikler açıklama kısmında belirtilmelidir.

@SEDAOGRETMEN4

Bireyin Tanınması için gerekli özellikler=

- 1- Sağlık durumu
- 2- Yetenekler
- 3- İlgiler
- 4- Akademik başarı
- 5- Kişilik
- 6- Benlik Tanımı ve Değerler
- 7- Gevce ile ilgili Bilgi

SEDAOGRETMEN4

Bireyi Tanıma Teknikleri=

1) TESTLER

İyi bir testin sahip olması gereken 4 özellik vardır=

- **Gecerlik**= Ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı şeyi etkisiz ölçmesi.
- **Güvenilirlik**= Ölçme aracının hatasız ve doğru ölçmesi.
- **Kullanışlılık**= Kullanımının kolay olması.
- **Ekonomiklik**= Ölçme aracının ekonomik olması, masraflı olmaması.

Test sonuçları bireye bildirilirken uyulması gereken kurallar=

- Danışanın sonuçları bilmeyi isteyip istemediğinden emin olunmalı.
- Danışanın testten ne beklediği anlaşılmalı.
- Danışanın her testten nasıl bir sonuç beklediği sorulmalı.
- Birden fazla test uygulanırsa sonuçlara yetenek testlerinden başlanmalı.
- Yetenek testi sonuçlarından sonra ilgi testleri açıklanmalı.
- Danışanın yetenek puanları ile okulla o yetenek ile ilgili öğrenim- tanınma durumu karşılaştırılmalı.
- Kişilik envanterleri açıklanırken kavramları doğru ve bireyin anlayacağı dille anlatmak gerekir.
- Test sonuçları açıklanırken danışanın soru sormasına izin verilmeli.
- Danışana testlerin bir bakıma bireyleri konsilasyon amaçlı olup olmadığını belirtmek gerektiği belirtilmeli.
- Test sonuçları açıklandıktan sonra bütün okur ele alınmalı.

Rehberlikte Kullanılan Testlere

- 1- Yetenek Testleri
- 2- İlgi Envanterleri
- 3- Kişilik Testleri
- 4- Tutum Ölçekleri

(6)

Yetenek Testleri =

- * İlk akla gelen zeka testleridir.
- * Zeka testlerinin temel varsayımı kendi zeka anlayışlarını temel almalarıdır.

İlgili Testleri =

- * Bireyin ilgilerini belirlemek amacıyla yapılır.
- * Ülkemizde en yaygın KUDER İlgili Alanları Envanteri kullanılır.
- * Strong ilgi envanteri, Mesleki Yönelim envanteri, kendini değerlendirme envanteri de bulunur.

Kişilik Testi =

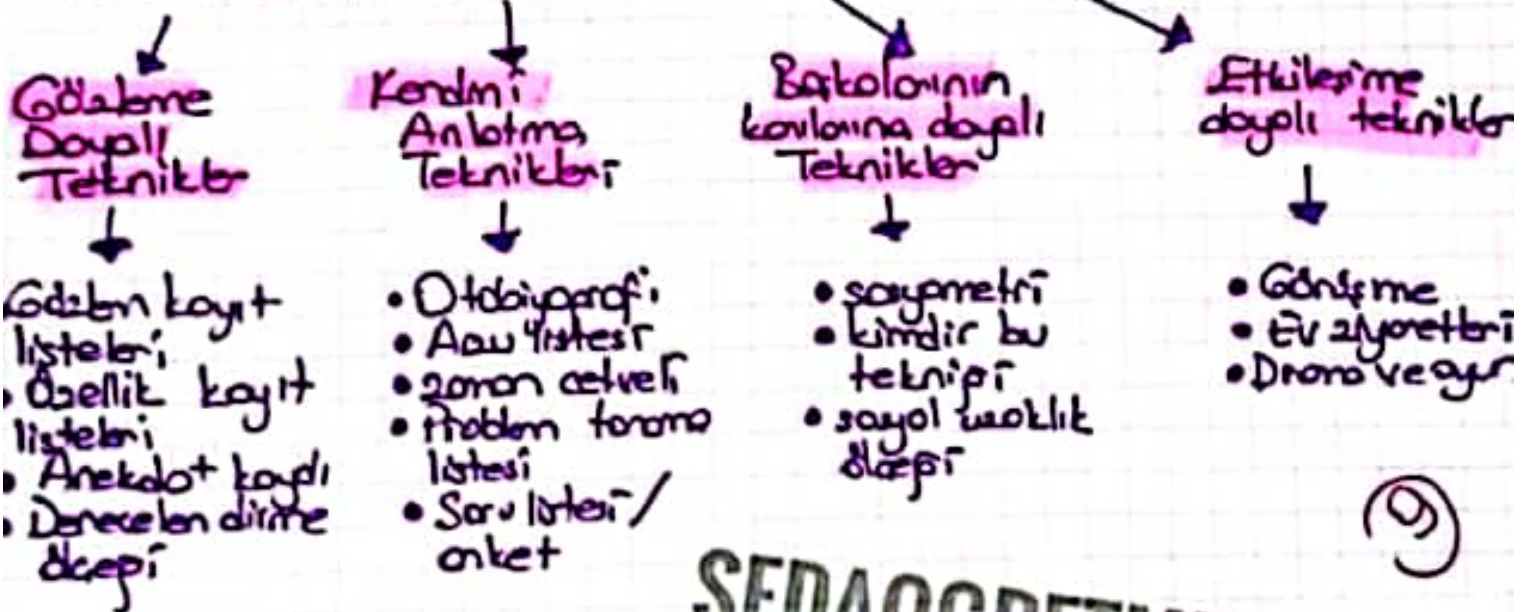
- * Bireyin kişiliği ile ilgili bilgi toplamak amacıyla yapılır.

- 1- Bejer Cümle Tamamlama testi (13 ve üstü yaş)
- 2- CAT (Çocuklar için objektif test) (3-10 yaş)
- 3- Minnesota Çok yönlü Kişilik Envanteri (16 yaş ve üzeri)
- 4- Louisa Duss Psikolojik Hikayeler testi

Tutum Ölçekleri =

- * Kişilerin belli bir nesne ya da duruma yönelik duygusal, düşüncel ve davranışsal eğilimlerini belirlemeye yönelik testler
- * Likert tipi cevaplama şekli kullanılır. (4, 5, 7 derece değerlerden değerlendirme yapılır)

2- TEST DIŞI TEKNİKLER =

SEDAOGRETMEN4

AİLELERLE İLİŞKİLER

① Okul Merkezli Katılım =

- * Aile-öğretmen konferans ve toplantılara katılma
- * Öğretmenlerle iletişimde olma
- * Akademik etkinliklerde katılım olma
- * Ailelerin proje ve okullara yönelik yardımı
- * Okul aile birliği çalışmalarına katılma

② Ev Merkezli Katılım =

- * Anne-babaların çocukları ile evde yapabilecekleri eğitimsel etkinlikler
- * Öğretmenlerin ev ziyareti

③ İşbirliği temelli katılım =

- * Ebeveyn, öğretmen ve okul personeli ile öğrencinin gelişimine yönelik etkileşim

Ebeveynlik Tarzını Bulmak =

1. Demokratik anne-baba =

- * Bağımsız olmaya teşvik eder onay yinede sınırlarına sınırlar ve kontroller getirirler.

2. Otoriter anne-baba =

- * Çocuklarını kontrol edenler ancak onları dinlemezler
- * az ilgilenirler
- * Ceza ve emirleri çok sıkıdır.

3. İzin verici anne-baba =

- * Yakınları ile ilgilenirler ancak onlardan pek bir şey istemezler, kontrol kurmazlar, ceza vermezler.
- * Tutarsız ve güvensizdirler.

4. İhmalkar anne-baba =

- * ilgisizdirler

SEDAOĞRETMEN4

REHBERLİKTE ETİK VE BİLGİLERİN SAKLANMASI =

Temel İlkeler =

- 1-Yetkinlik → Danışmanın sınırlılığını bilmeyi
- 2-Dürüstlük
- 3-Duyarlılık ve Hoşgörü

10

4. Toplumsal sorumluluk

5. Mesleki ve bilimsel sorumluluk

6. Etik kuralları

7. Yetkinlik sınırları → Deneyimler sadece eğitim gördükleri uygulamaya ve tekniklere yatabilirler.

8. Sürekli gelişim

9. Başkalarına zarar vermeme

10. Bilgi bilginin muhafaza edilmesi

11. Profesyonel kimlik

12. Rehberlikte Etik ve bilginin sokulması.

SEDAOGRETMEN4

— ÖZEL EĞİTİM —

1. Zihinsel Yetersizliği Olan Öğrenciler:

• 22 yaşından önce ortaya çıkan hem öğrenme, akıl yürütme, problemi çözme hem de günlük yaşamlarında gerçekleştirilen diğer kavramsal, sosyal ve pratik becerilerin topluluğu.

• Zihinsel Engelli bireyler hafif, orta, ağır ve çok ağır düzeyde olmak üzere 4'e ayrılır.

Özellikleri:

- Normal insanların zeka düzeyleri puanı 100 kabul edilirken, zihinsel yetersizliği olan öğrenciler 70 ve altıdır.
- Dikkat süreleri çok kısadır, odaklanma sorunları vardır.
- Bellekle ilgili problemleri vardır.
- Akademik alanda normal gelişim gösteren akranlarına göre geridir.
- Daha yavaş öğrenirler, soyut kavramları öğrenmede güçlük yaşarlar.
- Yaşadıkları akademik başarıyla ilgili motivasyonları düşüktür.
- Dilin hem anlama hem de ifade etme boyutunda sorun yaşarlar.
- Sosyal becerilerde problemlerle davranışlar sergileyebilirler.

2. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Öğrenciler:

- Nöroelimsel bir bozukluktur.
- Erken yaşlarda sosyal iletişim ve etkileşimde güçlük yaşamaya gibi belirtiler ortaya çıkar.
- Hafif, orta ve ağır düzey seviyeleri vardır.

Özellikleri =

- Sosyal iletişim beceriye sahiptir. Göz temasından kaçınırlar
- İsteklerine tepki veremeyebilirler
- Beden dilini kullanmada sorun yaşayabilirler.
- Zihin teorisiyle yetersizlik yaşayabilirler
- Okuma becerileri sınırlıdır.
- Alıcı dil bağlamında güçlükler yaşayabilirler
- Yaklaşık %20-30'u konuşmada güçlükler yaşıyor
- Sesli kelimeleri anlamada sorun yaşıyorlar
- Bazı konularla aynı derecede meşgul olabilirler
- Rutinlere ve ayrıntılara aşırı bağlıdır
- Aşırı duyarlılık olabilir.
- Görsel sunulan bilgileri daha kolay işleyebilirler.
- Birbirlerinden farklı özellikler taşıyabilecekleri heterojen bir gruptur.

3. Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrenciler:

- Okuma, yazılı anlatım veya matematik alanında güçlüklerle karakterize olan nörobelirsiz bir beceriye sahiptir.
- Normal zekaya sahip olmasına rağmen bilişsel işleme ve edinme biçimi bakımından okuma ve yazma alanlarında farklılık gösterir.
- Okuma becerisiyle yazılı anlatım becerisi, matematik becerisiyle okuma becerisi sınıflandırılır.

Özellikleri -

SEDAOĞRETMEN4

- Yapabilecekleri ile yapabildikleri arasında fazla fark vardır.
- Performansla tutarlılık fazladır.
- Özellikle okuma alanındaki öğrenciler okumada çok sorun yaşar.
- Birçok öğrencide sesli okuma, semantik ve fonolojik (kelimelerin seslere ayırma) ile ilgili sorunlar vardır.

4. Dil ve Konuşma Beceri Olan Öğrenciler:

- Dil becerisi olan öğrenciler konuşmalarının anlaşılabilirliğini anlamada sorun yaşar (Alıcı dil becerisi)
- Duygularını ifade etmede zorlanır (ifade edici dil becerisi)

5. İşitme Yetersizliği Olan Öğrenciler:

- Zihinsel problemleri yoktur.
- Okuma düzeyleri düşüktür.
- Dil ve iletişim becerileri düşüktür.

(12)

6. Görmeye Yetersizliği Olan Öğrenciler:

- Heterojen bir gruptur.
- Öğrenme deneyimlerini dokunarak veya işiterek yaparlar.
- Görmeye bağlı olarak dil ve iletişim becerileri zayıftır.